

dalmi s családi heti lapot indítanak. Az első szám a reformatio évforduló ünnepén oct. 31-én jelenik meg s a lap ára 4 frt lesz. Szerencsét kívánunk a vállalatához.

A magyar irodalom története. Irta *Bodnár Zsigmond* egyetemi magán tanár. XII. füz. A Zrinyiászt tárgyalja folytatólag és más elbeszélő költeményeket a XVII-ik száz évből. E füzetben foglalkozik a magyar szini irodalom úttörőjével Felvinczi Györggyel is.

Az Athenaeum Kézi Lexikona. Szerk. dr. *Acsády Ignác*. A 23., 24., 25., 26. füzetek az L. M. N. anyagát tartalmazzák több díszes melléklettel. E füzetek is éppen oly szabatosággal vannak szerkesztve mint a megelőzők.

KÜLÖNFÉLÉK.

Egyházi főtanácsunk. Mire e sorok megjelennek egyh. főtanácsunk tagjai évi közgyűlésre jönnek össze Kolozsvárt. Üdvözljük törvényhozó testületünk tagjait, kik az Egyh. képv. tanács egy évi munkálkodását számba venni és a további munkálkodásra határozatokat hozni lesznek hivatva. Vezérelje a bölcsesség és szeretet lelke oly mértékben, mint azt ama magasabb érdekek kívánják, melyeknek gondos ápolása az egyház előmenetele és erősödése!

Renán Ernő, a híres francia író oct. 3-án meghalt, hatvankilenc éves korában. Korunk egyik legfényesebb szelleme aludt ki az ő halálával. A francziák legnagyobb stylistájukat szemlélték benne s ragyogó műveit az egész mivelt világ olvasta. Főbb munkái: „A Jézus élete“ és „Izrael történelme“, mely utóbbiból folyóiratunk is közölt kivonatot. E kiváló szellemről bővebben is meg fogunk emlékezni.

Berde Áron. Az Akadémiai Értesítő augustusi füzetében érdekes nekrológ jelent meg elhunyt jelesünkről, Berde Áron akadémiai tagról. E nekrológ egy pár részletét azonban nem hagyhatjuk szó nélkül.

Ellenmondást látunk a nekrológ azon adatában, hogy Berde Áron az unitárius egyháztól tanári székre megválasztva, s az egyház költségén külföldi egyetemre küldve, ott külföldön az Értesítő szerint „nem — mint legtöbb barátai — ügyvédi, közhivatali vagy udvari tisztii pályára, de a selmeczi bányászakadémiához készült, a hol leghamarább célhoz lehetett jutni.“ Tudtunk szerint Berde kizárólag az unitárius egyház szolgálatára és nem a schweiczi bányászakadémiához készült. Az unitárius egyház engedélyével pályázott 1849-ben a kir. lyceumhoz is, mely meghiusult pályázat története a nekrológban fölösleges részletezéssel van előadva.

Ellenmondást találunk annál az adatnál is, mely Berde Áronnal a Heti Lap cz. politikai lapot egy helyt 1875. mártius 31-ig s néhány sorral alább már csak 1859. dec. 29-ig szerkeszteti. Berde több lapnak volt az alapítója s szerkesztői munkásságát akár az erdélyi muzeum könyvtára, akár a bpesti Nemzeti Hirlapkönyvtár segélyével nem lett volna nehéz tisztázni. Az Értesítő megleghangú nekrológja szerint: „ Berde társadalmi, polgári és közszolgálati egész körét betöltötte; kiváló tehetségével mindig a közjóra munkálkodott . . . 1892. jan. 25-én megszűnt élni, özvegyet hagyott hátra és egy fiút, elegendő vagyont s országszerte ismert neve becses örökségét.“ E szép befejezést az Emke és a nemzeti színház, az erdélyi múzeum s a gazdasági egyesület körüli közhasznú és áldozatkész fáradozása teszi teljessé és az elhunytat a mi emlékezetünkben elfeledhetlenné.

A revideált tanítói nyugdíjtörvény (1891. évi 43. t.-cz.) végrehajtására közelebről adattak ki a ministeri utasítások a tanfelügyelőségekhez és az adóhivatalokhoz. A törvény végrehajtása ezek alapján vétetett foganatba. A nyugdíjjárulékok közadók módjára kezeltetnek s mind a nyugdíjintézeti tagok, mind az iskolafenntartók kötelesek járulékaikat minden felszólítás nélkül az év két első hónapjában befizetni; azontúl 6% késedelmi kamat számíttatik. Az iskolafenntartók szavatossággal tartóznak tanítóikért is ezek járulékaiknak befizetése iránt. Hosszabb időn át felhalmozott késedelmek részletekben leendő törlésére a pénzügyigazgatósághoz kell folyamodni, mely ötven forintig terjedő összegre időhaladékot adhat. Nyugdíjtöbbletet biztosítani többé nem lehet, de az eddigi hasonló biztosítások érvényben tarthatók, ha az illetők erre vonatkozó igényük fenntartását a tanfelügyelő útján bejelentik. A biztosítási minimum azonban 300 frt, ha tényleg kevesebb is a tanítói fizetés; az eddigi 250 forintos legkisebb tételek tehát mind felemeltetnek s a díjak 2%-ban úgy szedetnek be. A nyugdíjazások is ez évben már tényleg ez alapon eszközöltetnek. Úgy, hogy a ki pl, 1870. óta szolgál 200 forintos állomáson s az idén nyugdíjba megy, nyugdíjul kapja tíz évre háromszáz forint 40%-át, azután évenként 2%-ot, együtt tehát 64%-ot, vagyis 192 forintot. A mi a legkisebb javadalmu tanítóknál igen nagymérvű jótétemény, úgyanynira, hogy sokan lesznek, a kik tényleg nagyobb összeget kapnak nyugdíjúl, mint a mekkora fizetésük volt. Szükséges azonban a kántor-tanítóknál a tanítói és kántori fizetések különválasztása, mert ez utóbbiak nem számíttatnak be a nyugdíjba s így a 300 forintot meghaladó javadalmaknál a kántor-tanítók rövidséget fognak szenvedni. A nyugdíjkezelő bizottság ugyanis az el nem különített jövedelmet egyszerűen két részre osztja

s csak az egyik részt veszi nyugdíjazási alapul. A végleges minőségben alkalmazott tanítók kötelesek minden felszólítás nélkül belépni a nyugdíj-intézetbe; a ki ezt elmulasztja, a belépése előtti szolgálati idejét elveszti, mert mindenki csak a belépése évétől számítva vétetik fel. Ha azonban valaki belépése előtt ideiglenes minőségben szolgált, de már akkor képesítve volt, a szolgálati idő beszámítását is kérheti, ha a kétféle szolgálat között megszakítás nem volt. A felvételi folyamodáshoz szükséges: keresztlevel, oklevél, szolgálati bizonyítvány és díjlevél vagy kinevezési okmány. Ha valaki időközben nagyobb fizetésbe lép elő, ezt megfelelő okmánnyal igazolva — folyamodhatik nyugdíjalapjának felemelése iránt. Ha akár iskolafenntartó, akár tanító a járulék kirovását magára nézve sérelmesnek tartja, helyesbitésért egy félévi záros határidőn belül folyamodhatik. Későbbi folyamodás azonban nem vétetik tekintetbe.

A jelen iskolai éven kezdve minden iskolai hatóság (iskolaszék, gondnokság) köteles a beiratkozott növendékektől fejenként és évenként 15 krajczárt szedni fel s azt együttesen, a létszámot igazoló hivatalos bizonyítvánnyal az adóhivatalba a tanév elején beszolgáltatni a nyugdíjalap javára.

Ezek a revideált nyugdíjtörvény és végrehajtási szabályzat leglényegesebb intézkedései. Egyebekben minden adóhivatal és tanfelügyelő felvilágosítást nyújt.

—a—cz.

Segédtanfelügyelői állást szervezett a közoktatásügyi minister a nagy munkakörrel bíró kolozsmegyei tankerületben — s arra dr. Szabó Mihály középtanodai tanárjelöltet nevezte ki, a ki eddig Dicső-Szent-mártonban volt az árvaszéknél alkalmazásban.

Gyászhirek: *Hajós Gyula*, magyar királyi mérnököt a legfájdalmasabb vesztés találta áldott jó nejének *Dobray Emmának* f. évi sept. 21-én, életének 23-ik, boldog házasságának 5-ik évében Kolozsvárt történt halálában. Az elhunytat Hajós János ny. minist. tanácsos, dr. Hajós Béla és Hajós Róza, Csongvay Lajosné gyászolják mindennekfelett.

Sepsiszentiváni *Szentiványi János* keresk. akadémiai tanár f. évi sept. 25-én élete 33-ik s boldog házassága 7-ik évében hosszas szenvedés után jobb létre szenderült. A jeles tehetségű és szép készütségű tanár korai elhunyt nejét Salamin Stephanie-t és az elhunyt édes anyját Sebe Máriát férj. dr. Balog Pálnét érinti legfájdalmasabban.